

Анна Ахматова – Я голос ваш...
Яскраве явище жіночої поезії – творчість А.А.Ахматової
(Анна Андріївна Горенко) 1889-1966

Автор: Марковська Наталія Володирівна,
учитель зарубіжної літератури
Рівненського НВК №12

Мистецтво світлом своїм рятує
людей від темряви, яка в них є
А.Ахматова

Мета: розкрити особливості творчої манери поетеси, як яскравого явища жіночої поезії ХХст., поглибити розуміння поняття акмеїзм,; розкрити узагальнений портрет епохи і роль митця за часів народної трагедії.

Обладнання: портрет А.Ахматової роботи Н.Альтмана, фотопортрети різних років.

Хід уроку

1. Перевірка домашнього завдання.

2. Літературознавча п`ятихвилинка:

- у поезії „срібного” століття домінували три літературні напрямки, назвіть їх;
- що ми називаємо символізмом? назвіть представників;
- що ви знаєте про поетів М.Гумільова, О.Мандельштама, А.Ахматову? Який літературний напрямок початку століття вони представляли?

3. Нова тема, епіграф, задача уроку.

Прочитайте як звучить тема сьогоднішнього уроку, епіграф. Сформулюйте задачу уроку, над якою ми будемо працювати. (Познайомитись з творчістю А.Ахматової як яскравим явищем жіночої поезії, простежити у чому поет – А.Ахматова бачила призначення своєї творчості).

Вчитель. На дошці ви бачите портрет і фотографії А.Ахматової зроблені у різні роки сподіваюсь, що ці німі свідчення того як змінювалась поетеса ззовні, допоможуть у чомусь зрозуміти і зміни у її творчості.

На попередніх уроках ми говорили, що хронологічні рамки „срібного” століття визначені умовно. Доба закінчується, коли йде з життя її „останній” поет. Творчість А.Ахматової узагальнила шлях, пройдений російською культурою від „срібного” століття до хрущовської відлиги. Ця жінка, Поет, стала свідком багатьох подій і не просто спостерігала їх, а сама потрапила у вир історії.

Познайомимось ближче з поетом А.Ахматовою.

Повідомлення учня (клас отримує завдання записати у зошит основні етапи творчого шляху поета, назви поетичних збірок).

У російській поезії після некрасівської школи років тридцять до 90-х років не проявився ні один яскравий поетичний таланти. Мабуть поезія як і природа потребує відпочинку. І ось на грані двох сторіч, лише за одне п'ятиріччя народжуються О.Блок, В.Брюсов, О.Белый, К.Бальмонт. А потім знову блискуче покоління „срібного” століття російської поезії: М.Гумільов, А.Ахматова, О.Мандельштам, В.Маяковський, М.Цветаєва, В.Хлебников...

Анна Ахматова народилась 11 червня 1889 року під Одесою в сім'ї відставного інженера-механіка флоту (Андрій Антонович Горенко). Через рік родина переїздить до Царського Села (під Петербургом), там ходила до гімназії, там закохалась, звісно ж у поета Миколу Гумільова. В парках Царського Села у повітрі „витає пушкинський дух”, величність позаминулого і початку минулого століття сприяли написанню віршів.

Вірш. „Смуглый отрок бродил по аллеям...”(читає учень)

В 1905 році батьки Анни розлучились. Мати з шістьма дітьми переїздить до Євпаторії, всій родині загрожувало туберкульоз. Хворіла і Анна, займалась вдома, і звичайно ж почала писати вірші. Перший у 11 років (поетичні вчителі Г.Державін, М.Некрасов). Поселяються у Києві, де Анна закінчує Фундуклеївську гімназію у 1907 році.

У Києві поступила на Вищі жіночі курси, вивчає юриспруденцію.

1910-1911 роки обвінчалась з М.Гумільовим і провела медовий місяць у Парижі. У Франції Анна знайомиться з художником Амедео Модільяні, якого вразила чи то зовнішність, чи образ цієї жінки. Через рік, під час другої поїздки в Париж, Ахматова знову зустрілась з Модільяні, він пише 12 портретних малюнків поетеси.

В 1910 році в „башті” В'ячеслава Іванова відбувся справжній поетичний дебют Ахматової. Вона читає вірші друзям чоловіка, а коли Гумільов повернувся (він подорожував Африкою) – показала йому написане за зиму. Строгий, вибагливий поет, скептично відносився до віршів дружини, раптом відчув силу її творів.

В 1912 році вийшла перша збірка поезій А.Ахматової „Вечір”. 300 екземплярів миттєво розійшлися і вивели ім`я Ахматової з кола „елітарної відомості”. В „Цеху поетів”, організованому М.Гумільовим, вона тепер не лише секретар, але й визнаний майстер.

Ахматова і Гумільов подорожують по північній Італії. Анну вражає італійський живопис та архітектура. У жовтні 1912 року народжується їх син Лев (дивись фото)

В березні 1914 року виходить друга збірка „Четки”. Книга мала великий успіх. Незвичайна краса поетеси зробили її зіркою петербурзьких салонів. Це була поява поета в жіночому образі. Самі відомі художники створювали її портрети, поети присвячували їй вірші. До Ахматової ніхто з жінок-поетів не наважувався заговорити „по-жіночому”.

Вірш „Сколько просьб у любимой всегда...” (читає учениця)
„Ты письмо мое, милый, не комкай...”

Вчитель. Наступне десятиліття було сповнене і творчістю і випробуваннями. Виходять ще три збірки „Біла згряя” (1917), „Подорожник” (1921), „AnnoDomini” (1922).

4. Аналіз вірша.

Анна Ахматова не любила, коли її вважали „поетесою нещасного кохання”, вона у своїх творах звертається не лише до жіночої долі, в ці роки її хвилює доля російського народу, батьківщини.

Цю тему Ахматова розкриває у збірці „Біла згряя”(1917).

Вірш „Мне голос был...” (читає учень)

Запитання до класу:

– як ви думаєте, яка тема піднята у цьому творі? (історія і доля людини, вибір життєвого шляху).

Головними особливостями музи Ахматової були трагізм і мужнє сприйняття власної долі як долі народу:

„Я была тогда с моим народом,
Там, где мой народ, к несчастью, был...”

– який вибір робить Ахматова, про що це свідчить?

Вчитель. Звістка про розстріл М.Гумільова стала трагедією у її житті, і хоча вони були розлучені, вона їде на острів Голодай, щоб найти сліди могили.

В 1922 році виходить збірка „AnnoDomini” і настає мовчання , до середини 30-х років Ахматова займається лише перекладами.

1930-1946 р.р. Особиста трагедія – арешт сина, сприймається як часточка загального народного страждання. Вислів „муж расстрелян, сын в тюрьме...” перетворилась на скорботну формулу жіночої російської долі.

Війна застала Ахматову у Петербурзі, вже з блокадного Ленінграду вона перелітає у Ташкент, читає вірші у госпіталях. Створює поему „Реквієм”, знає, що її не надрукують, але пише її для нащадків (вийшла з друку у Радянському Союзі в 1987р.)

1946-1966р.р. „Поема без героя”. Після сумнозвісної постанови про журнали „Зірка” та „Ленінград” Ахматову перестають друкувати, настають тяжкі роки поневірян та бідності.

В 1965 році Ахматовій присуджено докторську ступінь університету в Оксфорді, вручено премію „Етна Таорміна” в Італії.

Остання збірка поета „Бег времени”. Померла Анна Ахматова 5 березня 1966 рок

5. Висновки. Ви сьогодні познайомились із поетом Анною Ахматовою.

Пропоную вам пригадати один факт із її біографії, сформулюйте його одним реченням (*учні по черзі називають те, що їм запам`яталося, можна при цьому передавати осінню гілку, листочок, будь-що; окремі учні зачитують результат своєї роботи у зошиті*).

Поет Анна Ахматова своєю творчістю намагалася зламати стереотип, що вона „поет нещасного кохання”, в її віршах знайшли відображення сторінки історії: вибір митця – емігрувати, чи залишитися; репресії, війна... І скрізь поруч зі своїм народом, а вірніше однією з мільйонів була вона – голос народу.

Я голос ваш...

6. Домашнє завдання: прочитати поему „Реквієм”;

індивідуальне завдання „Історія створення поеми „Реквієм”